

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน กรณีศึกษา : เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ
2. ปัจจัยด้านการยึดนนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัว
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ

การจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรชาวสวนยางต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลหรือหน่วยงานและองค์กรของรัฐ เพราะความสำเร็จในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจำเป็นต้องอาศัยนโยบายการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐเป็นการเฉพาะรัฐบาลจำเป็นต้องกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้คนไทยจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยในการใช้เงินภายในครอบครัวการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้นทำให้ครอบครัว มีความรักความผูกพันความซื่อสัตย์ต่อกันภายในครอบครัวซึ่งจะส่งผลต่อไปสู่สังคมทำให้สังคมมีความน่าอยู่เกิดความรักความสามัคคีเกิดความปรองดองสมานฉันท์ขึ้นภายในสังคมตลอดไปและยังเป็นการต่อยอดของการจัดทำบัญชีต้นทุนในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้สามารถวิเคราะห์การลงทุนในอาชีพมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับคืนเงินทุนหรือกำไรที่เหมาะสมหรือควรที่จะหลีกเลี่ยงการลงทุนนั้นเกิดความตระหนักถึงการใช้เงินอย่างเหมาะสมซึ่งรัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ดูแลเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างใกล้ชิด (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2557)

2.1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจจากภาครัฐ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทำการศึกษา นโยบายรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง โดยพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรด้วยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านบัญชีอย่างต่อเนื่อง ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลเพื่อออกแบบ

วางระบบบัญชีเกษตรกรรายบุคคล จัดทำคู่มือ อำนวยความสะดวก กำกับ ดูแล การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร และการปฏิบัติงานส่งเสริมการจัดทำบัญชีเกษตรกรให้สามารถจัดทำบัญชี รับ – จ่าย ในครัวเรือน ได้เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน สามารถวางแผนประกอบอาชีพ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อเข้าสู่แหล่งทุน กำกับ ดูแล การจัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรด้านบัญชี (ครูบัญชีอาสา) ปราชญ์บัญชีพัฒนาครูบัญชีอาสาและ ปราชญ์บัญชีให้เป็นเครือข่ายแก่เกษตรกรในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ รวมทั้งรายงานและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

นอกจากนี้กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ได้มีโครงการรณรงค์การจัดทำบัญชีครัวเรือน ของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดนนทบุรีหวังให้นักเรียนเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้นักเรียนสามารถจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองรวมไปถึงการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลในครอบครัวซึ่งเป็นการปลูกฝังการสร้างวินัยทางการเงินให้แก่นักเรียน ทำให้รู้จักการวางแผนทางการเงิน ได้มีการจัดอบรมหลักสูตรการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อมุ่งหวังที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของสมาชิกในการพัฒนาตนเองโดยใช้ภูมิปัญญาทางบัญชีสร้างวิถีสู่นาคตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(วิจิตร อากัปกฤษยา, 2556)

2.1.2 การชี้แนะแนวทางจากภาครัฐ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้สนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้าจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อที่จะช่วยให้เกษตรกรลูกค้าสามารถทำบัญชีครัวเรือน ได้เป็นอย่างดีโดยรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัดเก็บออมอย่างสม่ำเสมอและมีวินัยในการออมเพื่อเก็บเงินออมไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็นซึ่งนับว่าเป็นหลักเบื้องต้นในการวางแผนการเงินในอนาคตธนาคารจึงได้ริเริ่มจัดทำโครงการ “ครอบครัวเกษตรกรไทยร่วมใจทำบัญชีครัวเรือน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรบุตรหลานเกษตรกรเรียนรู้การบริหารการเงินของครอบครัวอย่างง่ายสามารถวิเคราะห์ตนเองซึ่งสามารถนำไปสู่การปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการกระจายข่าวสารผ่านวิทยุชุมชนผู้นำหมู่บ้าน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในการเข้ามาชี้แนะการทำบัญชีครัวเรือน(สุพรรณณี ต้อนรับ, 2551)

2.1.3 การติดตามผลจากภาครัฐ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการที่ช่วยแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรลูกค้า ให้สัมฤทธิ์ผลจึงได้จัดทำข้อตกลงความร่วมมือได้จัดทำโครงการครอบครัวเกษตรกรไทยร่วมใจทำบัญชีครัวเรือนขึ้นนั้นจึงได้มีการจัดทำโครงการ

“จัดดีมีรางวัล” เพื่อกระตุ้นให้มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องในกลุ่มเป้าหมาย 4 ประเภทได้แก่เกษตรกรลูกค้ารายคนองค์การบริหารส่วนตำบล วิชากิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรและโรงเรียนจะเห็นได้ว่าบัญชีในครัวเรือนเป็นรากฐานสำคัญในระดับปัจเจกชนซึ่งจะทำให้มีการต่อยอดไปในระดับชุมชนต่อไปด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงทำให้เกิดโครงการนี้ มีการติดตามและรายงานของโครงการพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาหรือข้อสงสัยจากเกษตรกรผู้จัดทำบัญชีครัวเรือน 1. ขอให้สาขาจัดทำทะเบียนการส่งมอบสมุดบัญชีครัวเรือน และชื่อพนักงานที่รับผิดชอบเป็นที่เลี้ยงผู้แนะนำไว้เป็นเครื่องมือในการติดตามผล 2. ติดตามผลในพื้นที่และการจัดเวทีสัมมนาการติดตามผลพร้อมทั้งสรุปผลการติดตาม(สุพรรณิ ต้อนรับ, 2551)

ผลการศึกษาพบว่าจากการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้น จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการทำบัญชีครัวเรือนซึ่งเป็นสิ่งที่ดีต่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะต้องรักษาระดับทัศนคติที่ดีของเกษตรกรไว้และแก้ไขประเด็นปัญหาที่ทำให้เกษตรกรมีทัศนคติในด้านลบต่อการทำบัญชีครัวเรือนโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรแก้ไขใน ด้านการให้การอบรมที่มีไม่สม่ำเสมอและไม่มีการติดตามงานอย่างต่อเนื่องซึ่งสิ่งนี้อาจจะทำให้ทัศนคติของเกษตรกรเปลี่ยนไปในทางที่ไม่เห็นด้วยกับการทำบัญชีครัวเรือนและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรประชาสัมพันธ์ หรือสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเห็นความสำคัญของการทำบัญชีครัวเรือนและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำบัญชีครัวเรือนตลอดไป

2.2 ปัจจัยด้านการยึดนนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรชาวสวนยาง ต้องสนับสนุนหรือสอดคล้องกับการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะระบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถพัฒนาประเทศได้ตามลำดับโดยสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้หลักพื้นฐานดีพร้อมแล้วจึงค่อยเสริมสร้างความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไปบนหลักการ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง การใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อความรอดพ้นและดำรงอยู่อย่างมั่นคงภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการตัดสินใจที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการ

คือ เงื่อนไขความรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และรอบคอบ ที่จะต้องทำความเข้าใจ มาพิจารณาเชื่อมโยงเพื่อการวางแผน และการปฏิบัติอย่างระมัดระวัง ประการที่ 2 เงื่อนไข คุณธรรม คือความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2557)

2.2.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักพิจารณาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง กระทรวงมหาดไทย, 2549, น. 3-4)

กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กันดังนี้

2.2.1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ประเวศ วะสี (2541, น.1-5) ได้ศึกษาพบว่า ความหมายของทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกสังคม ทุกระดับชั้น มีคุณธรรมเพียงพอ มีความรักที่เพียงพอมีความรู้เพียงพอ เมื่อทุกอย่างเพียงพอที่จะเกิดความสุข ความยั่งยืน จะเรียกว่า เศรษฐกิจสมดุลก็ได้ เมื่อสมดุลก็จะปรกติ เศรษฐกิจพื้นฐานและเศรษฐกิจชุมชนล้วนนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงที่ยั่งยืน จะต้องยึดหลักศีลธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาโดยยึดหลักอย่างน้อย 7 ประการดังนี้

1. มีความพอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ทุกสังคมพึ่งพาอาศัยกัน
2. จิตใจพอเพียง ไม่โลภ ไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้ออาทรคนอื่น
3. มีสิ่งแวดล้อมที่พอเพียง ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและรู้จักการอนุรักษ์
4. ชุมชนที่อาศัยอยู่มีความเข้มแข็งที่พอเพียงสามารถรวมกลุ่มแก้ไขปัญหา
5. มีปัญญาพอเพียง สามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ และประยุกต์ใช้ความรู้ได้
6. อยู่บนวัฒนธรรมพอเพียง เพราะว่าเศรษฐกิจต้องมาจากวัฒนธรรมที่พอเพียง
7. มีความมั่นคงที่เพียงพอ ไม่ใช่รวยเพราะจะทำให้สุขภาพจิตดี

2.2.2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

นิตา สะเพียรชัย (2526) ได้ศึกษาพบว่า ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงพฤติกรรมต่อไปนี้อาจไม่เชื่อโชคกลางหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พิสูจน์ไม่ได้การที่จะเชื่ออะไรก็ต้องมีข้อมูลมาสนับสนุนอย่างเพียงพอไม่หลงงมงายในสิ่งที่ไม่รู้เหตุผลการจะตัดสินใจอะไรควรมีข้อมูลเพียงพอและอยู่บนข้อมูลที่ถูกต้อง

สุนันท์ สังข์อ่อง (2523) ได้ศึกษาพบว่า ความมีเหตุผลยอมรับความคิดเห็นแบบใหม่ๆ แบ่งได้ดังนี้ ความใจกว้างความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดตนและไม่มีความคิดว่าความจริงวันนี้เป็นความจริงที่แน่นอน แต่เชื่อถือความจริงวันนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคตการใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ความพยายามที่จะหาข้อมูลสนับสนุนหลักฐานต่างๆ มาอ้างอิงก่อนจะยอมรับความคิดเห็นใดๆ รู้จักการโต้แย้งและหาหลักฐานมาสนับสนุนความคิดตนเองการมีจุดหมายความพอใจที่จะยอมรับข้อสรุปที่มีข้อมูลมาสนับสนุนหรือได้รับการทดสอบแล้วความซื่อสัตย์ ความพอใจที่จะแสดงความรู้โดยการทดลองค้นคว้าที่ปราศจากอคติหรือความรู้สึกล้วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องการตีความหรือการนำเสนอผลงานค้นคว้าเป็นไปตามความเป็นจริงไม่ให้อคติพลของสังคมเศรษฐกิจหรือการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

2.2.2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เสรี พงศ์พิศ (2557) ได้ศึกษาพบว่า ระบบชีวิตที่ดีครอบครัวอบอุ่นคือมีการจัดการชีวิตที่ดี รู้จักจัดเวลาพักผ่อนมีเวลาให้กับครอบครัวพบปะสังสรรค์เพื่อนฝูงมีความมั่นคงในชีวิตการจัดการเรื่องเศรษฐกิจในครอบครัวที่ดีมีการวางแผนทางการเงินเกี่ยวกับรายรับรายจ่าย เพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิตบุตรหลานได้รับการเลี้ยงดูที่ดีมีการดูแลเรื่องการศึกษาบุตรทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถโดยไม่บังคับหรือสร้างความกดดันให้บุตรมากเกินไป เช่น การเรียนว่ายน้ำ คนตรี กีฬา เป็นต้น

เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน

และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทนมีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตแนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

2.2.2 การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

การพัฒนาที่ยั่งยืนสมัชชาโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา(World commission on Environment and Development : WCED) เมื่อปี พ.ศ.2526 ที่เกิดการเรียกร้องให้ชาวโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยจากมลพิษสิ่งแวดล้อมและให้สอดคล้องกับธรรมชาติที่เรียกว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนในการพัฒนาที่ยั่งยืนคือ รูปแบบการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันที่สามารถจัดการกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้คนในอนาคตยังคงใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม แนวคิดพระธรรมปิฎก ปี พ.ศ. 2541 อธิบายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นการบูรณาการ (Integrated) คือการทำให้เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันจนครบองค์และมีลักษณะของดุลยภาพ (Balance) หรือการให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับธรรมชาติ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาเพื่่มุ่งไปสู่ความยั่งยืนของประเทศนั้นมีเป้าหมายการพัฒนา 4 ประการ(จิสต์ศักดิ์ สุรงค์พิพชรชน, 2554)

1. คุณภาพ การทำให้สังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นสังคมฐานแห่งความรู้ที่ประชาชนมีการพัฒนาศักยภาพและการศึกษาคนในครอบครัว มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพตามศักยภาพการผลิตของประเทศโดยเน้นความได้เปรียบเชิงแข่งขันควบคู่กับผลิตภาพ (Productivity)เพิ่มผลผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษในเชิงป้องกัน

2. เสถียรภาพและการปรับตัว การทำให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมจากปัจจัยการสนับสนุนภายในประเทศโดยคำนึงถึงขีดจำกัดและความสามารถในการรองรับทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนาและการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจระดับฐานรากอย่างครบวงจร

3. การกระจายการพัฒนาอย่างเป็นธรรม การทำให้ประชากรมีความเท่าเทียมกันด้านเพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ และบริการพื้นฐานทางสังคมมี

โอกาสในการเข้าถึงตลาดและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความ ต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและสงวนรักษาทรัพยากรให้คนรุ่นอนาคต

4. การมีระบบบริหารจัดการที่ดี การทำให้ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมมีโอกาส และสิทธิในการรับข้อมูลข่าวสาร กระบวนการตัดสินใจและนโยบายสาธารณะแก่ประชาชน โดย ผ่านการบริหารจัดการการส่งเสริมและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และการสร้างความร่วมมือแบบ บรูณาของสถาบันการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

กล่าวคือ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาประเทศเริ่มจากกาพัฒนาทางด้านพื้นฐาน เช่น การอยู่อาศัย อาหาร การจัดการกับมลพิษที่เกิดขึ้นจากตัวมนุษย์ รวมไปถึงการพัฒนาประเทศที่ ต้องการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจตลอดจนการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547) ได้ศึกษาพบว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความพอดี ความมีเหตุผล และการ สร้างภูมิคุ้มกันที่ตีบนพื้นฐานของหลักวิชาการความรอบคอบควบคู่ไปกับการไม่โลภไม่เบียดเบียน ผู้อื่น มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความสามัคคีของคนในชาติ ความสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่พลัง ของการพัฒนาที่สมดุลและมีความยั่งยืน โดยพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในโลกโลกาภิวัตน์หรือ กระแสทุนนิยม

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ (2548) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาที่บอกแนวทางการดำรงชีวิต ของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาประเทศนั้นใช้วิธี ทางสายกลางในการพัฒนาเศรษฐกิจให้ทันต่อเหตุการณ์โลกาภิวัตน์ของโลก และความพอเพียงนั้น หมายถึงความรู้จักพอประมาณ โดยใช้เหตุผล และการที่จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มาจาก ภายนอกได้ โดยจะต้องมีความรู้และความรอบคอบ และความระวังในการนำความรู้ทางวิชาการมา ใช้วางแผนดำเนินงานทุกขั้นตอน ซึ่งในขณะเดียวกันต้องส่งเสริมให้ทุกคนในชาติมีคุณธรรม

ภัทรา เรื่องสินภิญญา (2552) ได้ศึกษาพบว่า บัญชีครัวเรือนเป็นส่วนหนึ่งในการ โน้มนำ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความพอประมาณความมีเหตุผลและภูมิคุ้มกันมาถือปฏิบัติ ในชีวิตประจำวันจากระดับปัจเจกชนสู่ระดับชุมชน (ระดับตำบล) จากบัญชีรายได้รายจ่ายต่างๆ เหล่านี้ทำให้เห็นปัญหาต่างๆ ในชุมชน เช่น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงต้นทุนการผลิตสูงรายได้ภาค เกษตรและภาคนอกเกษตรต่ำ เมื่อชุมชนเห็นปัญหาจึงร่วมกันจัดแผนชุมชนพึ่งตนเองเพื่อแก้ไข

ปัญหาหนี้สินและความยากจน เช่น แผนการเงิน การออม หรือธนาคารชุมชน แผนวิสาหกิจชุมชน แผนการตลาด เป็นต้นหลังจากนั้นชุมชนจึงนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

สรุป เศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอเพียงในสิ่งที่ตนมีสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความพอเพียงเลี้ยงดูครอบครัวและตนเองได้โดยไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น ความพอเพียงเป็นการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีขึ้นเสียก่อน คือ ตั้งอยู่ในความพอมีพอกินพอใช้ไม่มุ่งหวังผลกำไรแต่จะทุ่มเทสร้างความสุขให้ตนเอง และครอบครัวเพราะผู้ที่มีอาชีพและความพอเพียงที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้ารวมไปถึงการได้โอกาสและข่าวสารในการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2.3 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัว

การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรชาวสวนยาง จำเป็นต้องนำข้อมูลทางบัญชีที่ได้มาใช้ในการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัวเพราะจากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นการอยู่ดี กินดี และเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของแต่ละครอบครัวซึ่งครอบครัวของเกษตรกรไทยโดยทั่วไปยังดำรงชีวิตอยู่ด้วยพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินทั้งด้านการผลิตและการบริโภคการไม่ให้ความสำคัญต่อการบริหารการเงินของครอบครัวทำให้ไม่ทราบว่าในแต่ละวันแต่ละเดือนมีรายได้เท่าใดมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างและใช้จ่ายอย่างไม่ประหยัดไม่เก็บออมสม่ำเสมออันเป็นเหตุของการใช้จ่ายเกินตัวไม่สมดุลกับรายได้มีภาระหนี้สินและไม่สามารถวางแผนทางการเงินในอนาคตได้ในการวางแผนทางการเงินของครอบครัวนั้นสมาชิกทุกคนต้องให้ความร่วมมือแผนที่วางไว้จะมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในปี 2548 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจึงเริ่มจัดให้มีโครงการ “ครอบครัวเกษตรกรไทยร่วมใจ ทำบัญชีครัวเรือน” เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวเกษตรกรได้เห็นความสำคัญของการทำบัญชีอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการทางการเงินและการออมของครอบครัวเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ รับรู้รายได้รู้รายจ่ายรู้กำไรรู้ขาดทุนรู้ถึงการใช้จ่ายอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดดังพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่ข้าราชการจังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2528 ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปว่า “แนวทางแก้ปัญหาคความยากจนและหนี้สินเกษตรกรควรจัดให้มีเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านโดยวิธีการออมทรัพย์ร่วมกันเพื่อสาธิตการบริหารจัดการเงินและการบัญชีแก่ชาวบ้านส่งเสริม

การจัดตั้งร้านค้าสาขาหมู่บ้าน และฝึกด้านการจัดการตลาดควรรีเริ่มทำธุรกิจชุมชนในหมู่บ้านให้เข้มแข็งและแพร่หลาย” (โครงการครอบครัวเกษตรกรไทยร่วมใจทำบัญชีครัวเรือนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2548, น. 2)

กระบวนการวางแผนการเงินถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจการวางแผนทางการเงินที่ดีนั้นมีดังนี้ (ลีลา พรเจริญ, 2550)

2.3.1 กระบวนการวางแผนการเงิน

ความหมายและองค์ประกอบกระบวนการวางแผนเริ่มต้นจากการจัดทำแผนการเงินระยะยาว (Long-Term Financial Plans) ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการเงินในระยะสั้น (Short-Term Financial Plans) และงบประมาณของธุรกิจอีกทอดหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าแผนการเงินระยะสั้นจะต้องสอดคล้องและสนับสนุนแผนการเงินระยะยาวเสมอ ซึ่งในบทยี่จะต้งเน้นด้านแผนการเงินระยะสั้นเป็นหลัก

การวางแผนการเงินระยะยาว (Long-Term Financial Plans) คือ แผนปฏิบัติการทางการเงินในระยะยาวของกิจการประกอบการคาดการณ์ผลกระทบทางการเงินจากแผนปฏิบัติการดังกล่าวด้วย โดยปกติจะครอบคลุมระยะเวลา ตั้งแต่ 2 ปี ถึง 10 ปี ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับวงจรการทำงานของธุรกิจ (Operating Cycles) และวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle)

แผนการเงินระยะสั้น (Short-Term Financial Plans) คือแผนปฏิบัติการทางการเงินในระยะสั้นของกิจการประกอบการคาดการณ์ผลกระทบทางการเงินจากแผนปฏิบัติการดังกล่าวด้วย โดยปกติจะครอบคลุมระยะเวลา 1-2 รอบระยะเวลาบัญชี (ประมาณ 1-2 ปี) ข้อมูลสำคัญในการวางแผนการเงินระยะสั้น

สรุปคือ การวางแผนการเงินระยะยาวเป็นการวางแผนที่หวังผลในอนาคตเน้นความมั่นคงให้แก่ตนเองและครอบครัว ส่วนการวางแผนการเงินระยะสั้นเป็นการวางแผนการที่จะเกิดขึ้นในระยะเวลาอันใกล้ เพื่อความสะดวกในการนำเงินมาหมุนเวียนในครอบครัว

2.3.2 การวางแผนเงินสด

ความหมายและองค์ประกอบงบประมาณเงินสดหรือพยากรณ์เงินสด พยากรณ์ความต้องการการใช้เงินระยะสั้น โดยการครอบคลุมระยะเวลาไม่เกิน 1 รอบระยะเวลาบัญชี (12 เดือน) ผลลัพธ์จากการประมาณกระแสเงินสด ณ วันสิ้นงวดกรณีมีเงินสดส่วนเกิน (Cash Surplus) สามารถนำไปลงทุนในระยะสั้นได้ องค์ประกอบพื้นฐานในการจัดทำงบประมาณเงินสด คือ การพยากรณ์ยอดขาย (Sales Forecast) ซึ่งหมายถึง การทำนายยอดขายในอนาคตในช่วงระยะเวลาที่กำหนดรอบระยะเวลาบัญชีล่วงหน้าซึ่งสามารถจัดทำได้ดังนี้

การพยากรณ์จากปัจจัยภายนอก (External Forecast) คือการพยากรณ์ยอดขายในอดีตของกิจการกับดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) รายได้ประชาชาติ อัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมอัตราเงินเฟ้อ

การพยากรณ์จากปัจจัยภายใน (Internal Forecast) คือ การพยากรณ์ยอดขายที่อิงข้อมูลเฉพาะของธุรกิจเป็นหลัก เช่น จากช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีอยู่ทั้งหมด หรือจากส่วนแบ่งทางการตลาดเดิม

การพยากรณ์จากปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในรวมกัน เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากปัจจุบันปัจจัยภายนอกมีความสำคัญมากที่สุด ธุรกิจจำเป็นต้องปรับสภาพแวดล้อมภายในองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร จึงจะสามารถดำรงอยู่ได้

วิจิตร อาภักดิ์ (2556) ได้ศึกษาพบว่า การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีของสหกรณ์และสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง โปร่งใส ก้าวไกล ด้วยเทคโนโลยี นำบัญชีผู้เกษตรกร ซึ่งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีนับเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ โดย สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยีจึงได้วางให้มีการพัฒนาโปรแกรมบัญชีครัวเรือนให้สามารถใช้ได้ในแท็บเล็ต คอมพิวเตอร์และใช้ในโทรศัพท์มือถือ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษาจดบันทึกช่วยจำในการใช้จ่ายการบันทึกรายได้ที่เกิดขึ้นประจำวัน หรือที่เรียกว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือนกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ มุ่งหวังให้การจัดทำบัญชีครัวเรือนแพร่หลายไปยังทุกกลุ่มนอกจากกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์แล้วยังมีกลุ่มเยาวชนนักเรียนนักศึกษาที่สามารถทำบัญชีครัวเรือนได้จะนั้นจะต้องหาวิธีการที่ทันสมัย สะดวกสบายในการที่จะจัดทำ ซึ่งปัจจุบันมีการใช้มือถือ แท็บเล็ตกันอย่างแพร่หลายถ้าเรานำโปรแกรมรูปแบบการทำบัญชีครัวเรือนมาลงในอุปกรณ์เหล่านี้แทนการใช้สมุดบันทึกในปัจจุบันก็จะช่วยให้การทำบัญชีครัวเรือนง่ายและแพร่หลายมากยิ่งขึ้นซึ่งการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้นจะเป็นการปลูกฝังวิถีคิดให้เกิดความรับผิดชอบมีวินัยทางการเงิน เนื่องจากทำให้เห็นรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่ารายจ่ายใดที่ไม่จำเป็นเป็นรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยก็ลดละเลิกและรู้จักเก็บออมเพื่อสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวมีความสุข

2.3.3 การแก้ไขปัญหาหนี้

ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดอุบลราชธานี (2557) ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศฉบับที่ ๕๖/๒๕๕๗ ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้จัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ให้คำปรึกษา รับเรื่องปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชน พบว่าประชาชนได้มาร้องเรียนร้องทุกข์เพื่อ

ขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่ได้รับ ความเป็นธรรม จากการกู้ยืมเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

หลักการและเหตุผล ในปี 2558 ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีแนวโน้มการเจริญเติบโตและขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หลังจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความยากจน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนบางส่วนที่ไม่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ดังกล่าวจึงเกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนหรือใช้จ่ายใน ชีวิตประจำวัน ประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากจนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินได้เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีหลักทรัพย์ไปค้ำประกันบุคคลที่จะค้ำประกันนี้ จึงได้กู้ยืมแหล่งเงินทุนนอกระบบ(นายทุน) อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าที่กฎหมายกำหนดเมื่อถึงระยะเวลากำหนดชำระหนี้เกษตรกรต้องนำเงินไปชำระ หากไม่สามารถชำระหนี้ก็จะถูกทวงหนี้ ถูกข่มขู่ บางรายถึงขั้นทำร้ายร่างกาย การจัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงินได้เมื่อเกษตรกรมีการจดบันทึกรายรับรายจ่าย

การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน การแก้ปัญหาหนี้นอกระบบซึ่งในการประชุมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ที่ ประชุมได้มีมติเห็นชอบในหลักการและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน ตามที่กระทรวงการคลังเสนอความเห็น โดยจะมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุของปัญหาทั้งในด้านสินเชื่อ และศักยภาพการหารายได้โดยจะให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบผ่านองค์กร การเงินชุมชนที่เข้มแข็งและมีศักยภาพควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบของสถาบันการเงินเฉพาะ กิจ พร้อมทั้งสร้างกลไกในการเจรจาประนอมหนี้ระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ ซึ่งรวมถึงการสร้างกลไกในการ พัฒนาและฟื้นฟูเพื่อให้ลูกหนี้มีศักยภาพในการหารายได้และป้องกันไม่ให้เกิดหนี้นอกระบบอีก ปัญหาหนี้สินภาคประชาชนทั้งหนี้สินในระบบและ หนี้สินนอกระบบของประชาชนในพื้นที่และบูรณาการในการทำงานแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบกับสถาบันการเงินต่างๆในสังกัด กระทรวงการคลังเพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปได้ความรวดเร็ว และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2557)

ธีระ ภูตระกูล (2556) การศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดหนี้ของครัวเรือนพบว่า ผลของแบบจำลองชี้ให้เห็นว่า การที่ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นและการมีความรู้ความเข้าใจทางการเงินจะช่วยให้นี้สินลดลงได้ และสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้มีการบริหารรายรับ-รายจ่ายได้อย่างเหมาะสม คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินได้กล่าวไว้ว่า เมื่อก่อนนี้แล้ววิธีการที่ดีที่สุด คือ เรียนรู้ และบริหารจัดการหนี้ที่ดี

เพื่อลดวิกฤตหนี้สินที่มีโดยบริหารรายรับรายจ่ายให้สมดุล ด้วยการทำบัญชีรายรับรายจ่าย หรือบัญชีครัวเรือน ประโยชน์ก็เพื่อให้ทราบพฤติกรรมการใช้จ่ายที่แท้จริง ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพิจารณาลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นให้มีรายรับสุทธิเพิ่มขึ้น และต่อมาให้ชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงเป็นลำดับแรก

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริประภา ศรีวิโรจน์ การศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและการติดตามประเมินผลโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบว่า สภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและผลการประเมินการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ประการแรก สภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเกิดจากปัจจัยด้านทักษะในการจัดทำบัญชีครัวเรือนอยู่ในระดับน้อยกว่าปัจจัยอื่นๆ เนื่องจากการจัดทำบัญชีครัวเรือนหรือการจดบันทึกรายรับรายจ่ายไม่มีความยุ่งยากหรือซับซ้อนทำให้สามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องมีทักษะหรือมีความเชี่ยวชาญมาก และหากการจัดทำบัญชีครัวเรือนหรือการจดบันทึกรายรับรายจ่ายได้จัดทำเป็นประจำจะทำให้เกิดทักษะหรือความเชี่ยวชาญได้

ประการที่สอง สภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเกิดจากปัจจัยด้านการมองเห็นประโยชน์หรือความสำคัญในการจัดทำบัญชีครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าการทำบัญชีมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการวางแผนการเงินของครอบครัวอย่างมาก อาทิ สามารถรับรู้ถึงรายได้ รายจ่ายและเงินออมในครอบครัว รู้จักลดหรือหลีกเลี่ยงรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

ประการที่สาม สภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเกิดจากปัจจัยด้านความร่วมมือของสมาชิกในครอบครัว

สุกัญญา ชัยวิชู (ม.ป.ป.) การศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชากรในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ มีความสัมพันธ์ต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชากรในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากการวิเคราะห์ผลโดยการจำแนกกลุ่ม (Multiple Discriminants Analysis: MDA) เพื่อจำแนกกลุ่มของปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุน ปัจจัยด้านการรับรู้และปัจจัยด้านปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยดังกล่าวสามารถจำแนกกลุ่มพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ

ไชยา ทองด้อย (2553) การศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า ปัจจัยที่ (มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรพบว่าส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในด้านการเพิ่มศักยภาพ ด้านการปฏิรูปการศึกษาด้านการสร้างปัญญาและด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากกว่าการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร จำแนกตามอายุการศึกษา รายได้และขนาดของครอบครัวพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ (ระดับ0.05)

สุพรรณณี ต้อนรับ (2551) การศึกษางานวิจัยเรื่อง การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า แหล่งข่าวสารที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างคือ ธ.ก.ส.การศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบว่า เกษตรกรไม่มีประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือนมาก่อน ทุกรายได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในการทำบัญชีครัวเรือน ทุกรายได้รับการแจกสมุดบัญชีครัวเรือนทุกรายได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนและได้รับการสอนทำบัญชีครัวเรือนจากพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรใช้ช่วงเวลากลางคืนในการทำบัญชีครัวเรือน ทุกรายได้บ้านเป็นสถานที่ในการทำบัญชีครัวเรือนทำบัญชีครัวเรือน 3 ครั้ง/สัปดาห์ เข้าใจหลักการทำบัญชีจากการเข้าอบรมแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้การศึกษาทัศนคติของเกษตรกรต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบว่า เกษตรกรมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนในด้านปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีครัวเรือนพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ เกษตรกรขาดความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนและขาดการช่วยเหลือแนะนำจากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหาในการทำบัญชีครัวเรือน